

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 20 грудня 2023 р.

Львів

№ 63/136-р/к

Справа № 63/9-02-148-2021

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*) у період з 01.05.2021 по 20.12.2023 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання гарячої води в територіальних межах м. Рівне, де розташовані мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) із часткою 100 відсотків, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.

Як наслідок, Товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» має змогу самостійно визначати умови надання послуг з постачання гарячої води в територіальних межах м. Рівне.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*) при здійсненні відключення будинку від централізованої системи (мережі) постачання гарячої води:

- встановлювало умову стосовно обов'язкового погашення заборгованості всіма споживачами будинку за надані послуги з централізованого гарячого водопостачання та послуги централізованого тепlopостачання;
- встановлювало завищену вартість технічних умов на відключення від централізованих систем (мереж) постачання гарячої води.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з постачання гарячої води, споживачі не мали змоги звернутися до іншого суб'єкта господарювання з метою отримання вказаних послуг.

За результатами розгляду справи № 63/9-02-148-2021 (далі – Справа) такі дії товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» визнані порушеннями, що передбачені пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання гарячої води в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

На товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*) накладено штраф у загальному розмірі 136 000,00 (сто тридцять шість тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 63/9-02-148-2021 про порушення товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго»

законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання відділу досліджень і розслідувань в Рівненській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 08.12.2023 № 63-03/235п з попередніми висновками у справі № 63/9-02-148-2021 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (далі – Подання з попередніми висновками),

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ.

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 22.12.2021 за № 63/164-рп/к розпочато розгляд справи за ознаками вчинення товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання гарячої води в частині встановлення таких умов та цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, а саме щодо:
  - дій, які передбачають встановлення умов стосовно обов'язкового погашення заборгованості всіма споживачами будинку за надані послуги з централізованого гарячого водопостачання та послуги централізованого тепlopостачання при здійсненні відключення будинку від систем (мереж) централізованого постачання гарячої води;
  - дій, які полягають у встановленні завищеної вартості технічних умов на відключення від централізованих систем (мереж) постачання гарячої води.
- (2) Листом від 22.12.2021 за № 63-02/6741 повідомлено товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» про початок розгляду справи № 63/9-02-148-2021 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та направлено копію розпорядження.
- (3) Відділенням до товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» направлено вимоги про надання інформації:
  - від 12.08.2021 № 63-02/4533в (відповідь надана листом від 26.08.2021 № 01-03/1899/1902 (вх. № 63-01/3115 від 03.09.2021));
  - від 21.12.2021 № 63-02/6694в (відповідь надана листом від 06.01.2022 № 01-03/34/37 (вх. № 63-01/50 від 10.01.2022));
  - від 24.08.2022 № 63-02/1540 (відповідь надана листом від 15.09.2022 № 03-05/2172/2175 (вх. № 63-01/1090 від 03.10.2022));
  - від 12.09.2023 № 63-02/2017 (відповідь надана листом від 05.10.2023 № 03-05/2100 (вх. № 63-01/1828 від 09.10.2023)).

2. СТОРОНИ

- (4) **Відповідачем** у Справі є товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (далі - ТОВ «Рівнетеплоенерго», Товариство), яке є юридичною особою приватного права, створеною у формі товариства з обмеженою відповідальністю, має цивільні права та обов'язки, здійснює діяльність з метою одержання прибутку.
- (5) Місцезнаходження Товариства: *(інформація з обмеженим доступом)*.

- (6) Відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності ТОВ «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*).
- (7) Товариство створене за рішенням учасників та зареєстровано як суб'єкт підприємницької діяльності 07.08.2009 р., номер запису у Єдиному державному реєстрі (*інформація з обмеженим доступом*).
- (8) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ТОВ «Рівнетеплоенерго» є суб'єктом господарювання.
- (9) **Заявником** є об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (*інформація з обмеженим доступом*), далі - ОСББ.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (10) Відповідно до вимог Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (далі - Методика), здійснено визначення становища ТОВ «Рівнетеплоенерго» на ринку послуг з постачання гарячої води.
- (11) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

- (12) Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (13) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «Рівнетеплоенерго» є суб'єктом господарювання, який надає послуги з постачання гарячої води.
- (14) Об'єктом аналізу є ТОВ «Рівнетеплоенерго» - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку послуг з постачання гарячої води в межах мереж, що експлуатуються Товариством.

Перелік товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (15) У відповідності до пункту 4.1 Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (16) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

- (17) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (18) Пункт 4 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII встановлює, що виконавцем послуг з постачання гарячої води *є суб'єкт господарювання, який є власником (або володіє і користується на інших законних підставах) теплової, тепловикористальної або теплогенеруючої установки, за допомогою якої виробляє гарячу воду, якщо споживачами не визначено іншого постачальника гарячої води.*
- (19) Пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що до комунальних послуг відносяться послуги з постачання гарячої води.
- (20) Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», житлово-комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг, а виконавець комунальної послуги – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору.
- (21) З урахуванням норм статті 22 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», послуга з постачання гарячої води надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами Правил надання послуг з постачання гарячої води, що затверджуються Кабінетом Міністрів України; параметри якості гарячої води повинні відповідати встановленим законодавством вимогам; виконавець послуги з постачання гарячої води повинен забезпечити її постачання безперервно, з гарантованим рівнем безпеки, температури та величини тиску.
- (22) Згідно з Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (із змінами, далі – Правила № 630), що втратили чинність 01.05.2022, ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг (виконавець) і фізичною та юридичною особою (споживач), яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.
- (23) Відповідно до пункту 1 Правил надання послуги з постачання гарячої води, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 року № 1182 (зі змінами) (далі – Правила № 1182), ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання гарячої води (виконавцем), та індивідуальним і колективним споживачем (споживачем), який отримує або має намір отримати послугу з постачання гарячої води, та визначають вимоги до якості послуги, одиниці вимірювання обсягу спожитої споживачем гарячої води, порядок оплати.
- (24) Послуги з постачання гарячої води за споживчими характеристиками мають своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики, зокрема, відповідно до пункту 7 Правил надання послуги з постачання гарячої води, виконавець забезпечує постачання гарячої води у відповідній кількості та якості послуги, що встановлені нормативами:

- за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем - до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
- за колективним договором, договором з колективним споживачем, індивідуальним договором, договором з власником (користувачем) будівлі - до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуги виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).

- (25) Згідно із пунктом 12 Правил № 1182, надання послуги здійснюється виключно на договірних засадах. Послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (26) Типові договори (індивідуальні, колективні) про надання послуги з постачання теплової енергії також затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 року № 1182.
- (27) Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.
- (28) Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).
- (29) У разі укладення колективного договору виконавець надає уповноваженій співвласниками особі необхідну кількість договорів, що забезпечує отримання договору кожним із співвласників багатоквартирного будинку.
- (30) Колективний договір і договір з колективним споживачем можуть бути укладені з виконавцем за умови обладнання багатоквартирного будинку вузлом (вузлами) обліку, який (які) забезпечує (забезпечують) загальний облік споживання послуги у будинку.
- (31) Індивідуальний договір є типовим публічним договором приєднання, що укладається з метою надання послуги з постачання гарячої води, що укладається сторонами з урахуванням статей 633, 634, 641, 642 Цивільного кодексу України.
- (32) Фактом приєднання споживача до умов договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуги з постачання гарячої води. Відповідно споживачі у багатоквартирному будинку, які отримують послугу за іншою моделлю договірних відносин, у разі прийняття рішення про припинення такого договору, можуть приєднатися до індивідуального договору про надання послуги з постачання гарячої води, вчинивши дії, що засвідчують їх бажання укласти такий договір.
- (33) Предметом договору є те, що виконавець зобов'язується надавати споживачу послугу відповідної якості, а споживач зобов'язується своєчасно та в повному обсязі оплачувати надану послугу та відшкодовувати витрати теплової енергії на забезпечення функціонування внутрішньобудинкової системи гарячого водопостачання (за наявності циркуляції) в строки і на умовах, що визначені договором.

- (34) Пунктом 19 Правил № 1182 передбачено, що одиницею вимірювання обсягу спожитої споживачем гарячої води є куб. метр. Одиницею вимірювання обсягу теплової енергії, витраченої на забезпечення функціонування внутрішньобудинкової системи гарячого водопостачання (за наявності циркуляції), є гікалорія (Гкал).
- (35) Вартістю послуги з централізованого постачання гарячої води є встановлений відповідно до законодавства тариф.
- (36) Тарифи на надання послуг з постачання гарячої води для ТОВ «Рівнетеплоенерго» встановлюються органом місцевого самоврядування - виконавчим комітетом Рівненської міської ради.
- (37) Чинні тарифи на послуги з постачання гарячої води затверджені рішенням виконавчого комітету Рівненської міської ради від 15.02.2023 № 22 «Про встановлення тарифів ТОВ «Рівнетеплоенерго» на рівні тарифу та його структури, встановлених рішенням виконавчого комітету Рівненської міської ради від 12.10.2021 № 98 «Про встановлення тарифів ТОВ «Рівнетеплоенерго», що застосовувалися станом на 24.02.2022, а саме на рівні 154,57 грн/м³ (з ПДВ).
- (38) ТОВ «Рівнетеплоенерго» також застосовує затверджену в установленому порядку абонентську плату за послугу з постачання гарячої води:
- без витрат на обслуговування комерційних приладів обліку;
  - з урахуванням витрат на обслуговування комерційних приладів обліку.
- (39) Отже, послуги з постачання гарячої води є Товаром щодо якого визначалося монополіне (домінуюче) становище ТОВ «Рівнетеплоенерго».

Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (40) Пунктом 1.3. Методики визначено, що споживач – юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (41) Споживачами послуг з постачання гарячої води у м. Рівне є юридичні та/або фізичні особи, які отримують, або мають намір отримувати вказані послуги від ТОВ «Рівнетеплоенерго» внаслідок того, що системи (мережі) централізованого постачання гарячої води їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до систем (мереж) ТОВ «Рівнетеплоенерго».

Визначення товарних меж ринку

- (42) Відповідно до пункту 1.3. Методики ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (43) Пунктами 5.1. та 5.2. Методики визначено, що товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (44) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- (а) подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;

- (б) подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- (в) наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- (г) відсутність суттєвої різниці в цінах;
- (д) взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (45) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (46) За визначенням термінів, наведених у статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»:
- гаряча вода - вода, призначена для задоволення санітарно-гігієнічних та господарсько-побутових потреб споживачів, якісні та температурні характеристики якої відповідають нормативним вимогам;
  - житлово-комунальні послуги - результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;
  - індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
  - кількісний показник комунальних послуг - кількість одиниць виміру обсягу отриманої споживачем комунальної послуги, визначена відповідно до показань вузла обліку та/або вимог нормативів, норм, стандартів, порядків і правил згідно із законодавством.
- (47) Згідно із статтею 1 Закону України «Про теплопостачання» тепла енергія - товарна продукція, що виробляється на об'єктах сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена для купівлі-продажу.
- (48) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг України (*інформація з обмеженим доступом*) «Про переоформлення ліцензій на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, виданих ТОВ «Рівнетеплоенерго», переоформлено ліцензії (*інформація з обмеженим доступом*) на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), (*інформація з обмеженим доступом*) на право провадження господарської діяльності з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, (*інформація з обмеженим доступом*) на право провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, видані товариству з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*), на безстрокові.

- (49) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з постачання гарячої води, які не мають еквівалентних товарів-замінників.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (50) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (51) Відповідно до пункту 1.3. Методики, територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (52) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування). Прокладення ж інших теплових мереж – поряд з існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (53) Отримання послуги з постачання гарячої води можливе лише у суб'єкта господарювання, який є власником (або володіє і користується на інших законних підставах) теплової, тепловикористальної або теплогенеруючої установки, за допомогою якої виробляє гарячу воду.
- (54) Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 № 308 (далі – Ліцензійні умови).
- (55) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов місце провадження господарської діяльності – територія розташування споживачів теплової енергії та приладів обліку теплової енергії.
- (56) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю послуг з постачання гарячої води є неможливість переміщення попиту географічно. Оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих теплопостачальних систем.
- (57) При визначенні територіальних меж ринку постачання гарячої води враховано територію розташування мереж, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим.
- (58) Отримання послуги з постачання гарячої води можливе лише у суб'єкта господарювання, який здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать на праві власності та/або користуванні.
- (59) Отже, враховуючи вищенаведене, територіальними межами ринку послуг з постачання гарячої води, є територіальні межі м. Рівне, де розташовані теплові мережі, тепловикористальні або теплогенеруючі установки, що є у власності, користуванні (оренді, обслуговуванні) Товариства за допомогою яких виробляється гаряча вода.

Проміжок часу, стосовно якого має визначитися становище суб'єкта господарювання на ринку – часові межі ринку

- (60) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (61) Відповідно до умов договорів, які згідно вимог законодавства у сфері житлово-комунальних послуг були укладені між ТОВ «Рівнетеплоенерго» та споживачами послуг з постачання гарячої води, встановлено, що такі договори набирають чинності з дня їх підписання, діють протягом одного року з дати набрання чинності та вважаються щорічно продовженими на наступний календарний рік, якщо за місяць до закінчення цього терміну не буде заявлено однією із сторін про відмову від Договору або його перегляд.
- (62) Ринок, на якому протягом певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатися, як ринок товару із сталою структурою. Зазначене свідчить про те, що структура товарно-грошових відносин на ринку послуг з постачання гарячої води є сталою протягом календарного року.
- (63) ТОВ «Рівнетеплоенерго» 01.05.2021 затвердило розрахунок відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання будівлі.
- (64) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуг з постачання гарячої води визначено період з 01.05.2021 (дата початку порушення) по 20.12.2023 (дата прийняття рішення у справі), протягом якого залишалась незмінна структура ринку постачання гарячої води, співвідношення та пропозиції на ньому.

Визначення потенційних конкурентів

- (65) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують такі можливості; які встановлюють такі товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (66) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (67) Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії», суміжний ринок – товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів, або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможлива без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (68) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» транспортування теплової енергії віднесено до сфери діяльності суб'єктів природних монополій і підпадає під державне регулювання.
- (69) Відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії» до суміжних ринків, що регулюються цим Законом, належить постачання теплової енергії (опалення та підігрів гарячої води).

- (70) Отже, внаслідок технологічних особливостей постачання гарячої води, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) теплових мереж, тепловикористальних або теплогенеруючих установок, за допомогою якої виробляється гаряча вода, конкуренція на ринку послуг з постачання гарячої води відсутня, тому потенційні конкуренти у Товариства відсутні.

Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (71) Відповідно до пункту 9.2. Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними) групами та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (72) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.
- (73) Бар'єрами для вступу на даний ринок потенційних конкурентів є, зокрема: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації послуг з постачання гарячої води; адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на транспортування, виробництво та постачання теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами.
- (74) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з постачання гарячої води є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів теплових мереж та необхідності отримання ліцензії на провадження діяльності з постачання теплової енергії.
- (75) З урахуванням викладеного, ТОВ «Рівнетеплоенерго» в територіальних межах м. Рівне, де розташовані теплові мережі, тепловикористальні або теплогенеруючі установки, за допомогою яких виробляється гаряча вода, що йому належать на праві власності, користуванні (оренді, обслуговуванні) не має конкурентів на ринку послуг з постачання гарячої води, а відтак споживачі зазначених послуг не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (76) ТОВ «Рівнетеплоенерго» є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послуги з постачання гарячої води у територіальних (географічних) межах м. Рівне, де розташовані мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні).
- (77) Відтак, у споживачів послуг з постачання гарячої води у м. Рівне, де розташовані мережі Товариства, які знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні), альтернатива в отриманні цих послуг від іншого суб'єкта господарювання відсутня.
- (78) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- (а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;

(б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

- (79) Таким чином, підсумовуючи усе вищевикладене, відповідно до абзацу другої частини першої статті 12 Закону та пункту 2.1.11. Методики, за результатами здійсненого дослідження встановлено, що за період діяльності з 01.05.2021 по 20.12.2023 ТОВ «Рівнетеплоенерго» на ринку послуг з постачання гарячої води в територіальних межах м. Рівне, де розташовані теплові мережі, тепловикористальні або теплогенеруючі установки, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) за допомогою яких виробляється гаряча вода, займало монополіне (домінуюче) становище, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента, із часткою 100 відсотків.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

4.1. Щодо встановлення неправомірних вимог при відключенні багатоквартирного житлового будинку від мереж постачання гарячої води

- (80) За результатами розгляду заяви ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) щодо встановлення ТОВ «Рівнетеплоенерго» неправомірної вимоги щодо погашення заборгованості всіма мешканцями будинку за послуги з опалення та гарячого водопостачання при відключенні багатоквартирного житлового будинку (*інформація з обмеженим доступом*) у м. Рівне від мереж постачання гарячої води, а також завищеної вартості за виготовлення технічних умов на відключення будинку від послуг з постачання гарячої води встановлено наступне.
- (81) Відповідно до чинного законодавства, зокрема, Закону України «Про житлово-комунальні послуги», Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.07.2019 № 169 (далі – Порядок № 169), ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) 27.05.2021 року отримало дозвіл (витяг з протоколу) міжвідомчої комісії з розгляду питань, пов'язаних з відключенням споживачів від систем (мереж) централізованого опалення (теплопостачання) та постачання гарячої води на території Рівненської міської територіальної громади на розроблення проектної документації на відключення від централізованого гарячого водопостачання житлового будинку (*інформація з обмеженим доступом*) в м. Рівне.
- (82) ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) 08.06.2021 звернулося до ТОВ «Рівнетеплоенерго» з проханням надати технічні умови (проектну документацію) на відключення системи гарячого водопостачання у будинку (*інформація з обмеженим доступом*) у м. Рівне методом заварювання трубопроводу або зняттям вентилів та встановленням глухих фланців.
- (83) В свою чергу, ТОВ «Рівнетеплоенерго» видало ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) договір від 17.06.2021 (*інформація з обмеженим доступом*) про надання послуг з видачі технічних умов (далі – Договір), технічні умови від 24.06.2021 (*інформація з обмеженим доступом*) на відключення від централізованої системи гарячого водопостачання житлового будинку (*інформація з обмеженим доступом*) у м. Рівне та протокол погодження договірної ціни.
- (84) Варто зазначити, що ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) надало до Відділення копію технічних умов на відключення від централізованої системи гарячого водопостачання житлового будинку (*інформація з обмеженим доступом*) в м. Рівне від

17 червня 2021 року, а ТОВ «Рівнетеплоенерго» надало до Відділення копію цих самих технічних умов від 24 червня 2021 року (далі – Технічні умови).

- (85) Пунктом 1 Технічних умов передбачено, що: *«Розгляд та погодження проектної документації відбувається після повного розрахунку споживачами за надані послуги з централізованого гарячого водопостачання»* (мовою оригіналу).
- (86) У підпункті 4.1 пункту 4 Договору встановлено: *«Виконавець несе відповідальність за своєчасне надання технічних умов протягом 10-ти робочих днів з дня подання заяви та всіх необхідних документів, визначених в п. 2.4 цього Договору та/або після повного погашення заборгованості за надані послуги теплопостачання»*.
- (87) Згідно з пунктом 13 Правил № 1182 відключення споживачів від мереж (систем) централізованого постачання гарячої води здійснюється за рішенням співвласників багатоквартирного будинку у порядку, встановленому Міністерством розвитку громад та територій України.
- (88) Пунктом 25 Правил № 630 встановлено, що відключення споживачів від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води здійснюється у порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.
- (89) Слід зазначити, що ні Порядком № 169, ні Правилами № 1182, ні Правилами № 630 при здійсненні відключення цілого будинку від систем централізованого постачання гарячої води не передбачено умов щодо обов'язкового погашення заборгованості споживачами будинку за надані послуги з постачання гарячої води.
- (90) Згідно із Положенням про Міністерство розвитку громад та територій України (далі - Мінрегіон) від 30 квітня 2014 р. N 197 (із змінами), Мінрегіон є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, зокрема, державну політику у сфері розвитку місцевого самоврядування, державну політику у сфері житлово-комунального господарства, у сфері контролю житлово-комунального господарства.
- (91) Мінрегіон листом від 04.11.2021 № 7/11/16687-21 (вх. від 05.11.2021 № 63-01/693К) на звернення Антимонопольного комітету України від 28.09.2021 № 128-29.1/01-14080 стосовно правомірності дій ТОВ «Рівнетеплоенерго» при відключенні будинку від системи постачання гарячої води повідомило наступне: *«На сьогоднішній день нормативно-правовими актами не передбачено необхідності повного погашення заборгованості всіма споживачами будинку за надані послуги теплопостачання при здійсненні відключення будинку від системи централізованого постачання гарячої води, в тому числі при погодженні технічних умов на відключення від системи централізованого постачання гарячої води»*.
- (92) Листом від 05.10.2023 № 03-05/2100 (вх. № 63-01/1828 від 09.10.2023) ТОВ «Рівнетеплоенерго» повідомило, що *«...між ОСББ (інформація з обмеженим доступом) та ТОВ «Рівнетеплоенерго» не уклались жодні договори. Водночас зауважуємо, що для видачі технічних умов ТОВ «Рівнетеплоенерго» запропонувало ОСББ (інформація з обмеженим доступом) укласти відповідний договір із протоколом узгодження договірної ціни та виставлений рахунок за надання відповідних технічних умов. В результаті 24.06.2021 для ОСББ (інформація з обмеженим доступом) видані технічні умови (інформація з обмеженим доступом) на відключення від централізованої системи гарячого водопостачання житлового будинку (інформація з обмеженим доступом) м. Рівне»*.
- (93) Отже, встановлена ТОВ «Рівнетеплоенерго» у Договорі та технічних умовах на відключення від мереж постачання гарячої води житлового будинку (інформація з обмеженим доступом) у м. Рівне вимога щодо обов'язкового погашення

заборгованості всіма споживачами будинку за надані послуги з постачання гарячої води та послуги з теплопостачання, є неправомірною.

4.2. Щодо завищеної вартості технічних умов на відключення від мереж постачання гарячої води

- (94) Відповідно до пункту 27 Правил № 630 встановлено, що витрати, пов'язані з відключенням від мережі централізованого опалення та постачання гарячої води, а також встановленням індивідуальних (автономних) систем опалення, відшкодовуються споживачами відповідно до калькуляції, складеної виконавцем.
- (95) Мінрегіон листом від 04.11.2021 № 7/11/16687-21 (вх. від 05.11.2021 № 63-01/693К) повідомило, що: *«Наразі законодавством не передбачено порядок встановлення вартості видачі технічних умов, зокрема, на відключення від системи централізованого постачання гарячої води».*
- (96) ТОВ «Рівнетеплоенерго» листом від 26.08.2021 № 01-03/1899/1902 (вх. від 03.09.2021 № 63-01/3115) надало наступну інформацію: *«При наданні послуг з відключення будинку від мереж гарячого водопостачання ТОВ «Рівнетеплоенерго» керується Законами України «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про житлово-комунальні послуги», «Порядком відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води», затвердженим наказом Мінрегіонбуду від 26.07.2019 року № 169, Постановою КМУ від 20.12.1999 року № 2328 «Про порядок надання архітектурно-планувального завдання та технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта архітектури і визначення розміру плати за їх видачу».*
- Із Замовником укладається договір про надання послуг з видачі технічних умов з додатком № 1 до договору - Протоколом погодження договірної ціни та надається рахунок на оплату послуг згідно затвердженого розрахунку (калькуляції). Після підписання договору та оплати Замовником послуг, Товариство видає Замовнику технічні умови.*
- На підставі виданих технічних умов Замовник забезпечує розроблення проєкту на відключення будівлі від системи гарячого водопостачання.*
- Вартість технічних умов на відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання на момент підготовки технічних умов становила – 4088 грн (з ПДВ) відповідно до затвердженого розрахунку (калькуляції), розробленого та затвердженого керівником підприємства на підставі посадових окладів та кількості людино-годин осіб, що приймають участь в підготовці технічних умов».*
- (97) Зазначаємо, що постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.1999 № 2328 «Про порядок надання архітектурно-планувального завдання та технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта архітектури і визначення розміру плати за їх видачу» втратила чинність 29.05.2009, тому, посилання ТОВ «Рівнетеплоенерго» на зазначений порядок є неправильне.
- (98) Окрім цього, ТОВ «Рівнетеплоенерго» надало копію розрахунку відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання будівлі у розмірі 4088,00 (далі – Розрахунок), який був затверджений директором Товариства та введений в дію з 01.05.2021 року.
- (99) У Розрахунок ТОВ «Рівнетеплоенерго» включило найменування наступних робіт:
- прийняття та реєстрація документів замовника 44,46 грн;
  - аналіз поданих матеріалів, робота із замовником, вивчення впливу об'єкта на безпеку довкілля 171,51 грн;
  - розрахунок вартості робіт, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, виписка рахунку на оплату 120,71 грн;

- виїзд на місце для вивчення умов відключення систем тепловодопостачання об'єкту від зовнішніх мереж опалення та централізованого гарячого водопостачання 238,75 грн;
- вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов 382,92 грн;
- розроблення змісту, складання текстової частини 228,68 грн;
- розгляд текстової частини та погодження технічних умов 251,39 грн;
- затвердження технічних умов 91,27 грн;
- технічне оформлення, реєстрація та видача матеріалів замовнику 57,17 грн.

Відповідно до Розрахунку вартість всіх робіт становить 1586,91 грн.

Разом з тим, ТОВ «Рівнетеплоенерго» зазначило, що 1586,91 грн - це основна заробітна плата, яка включена у Розрахунок.

Окрім цієї основної заробітної плати ТОВ «Рівнетеплоенерго» включило наступні витрати:

- Додаткова заробітна плата 571,29 грн;
- Нарахування на заробітну плату 474,80 грн;
- Загальновиробничі витрати 388,48 грн;
- Адміністративні витрати 75,54 грн;
- Рентабельність 309,65;
- Всього вартість послуги без ПДВ 3406,67 грн;
- ПДВ 20% становить 681,33 грн;
- Всього вартість послуги з ПДВ 4088,00 грн.

(100) ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготувало для ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) договір про надання послуг з видачі технічних умов від 17 червня 2021 (*інформація з обмеженим доступом*) із додатком № 1 до нього – Протокол погодження договірної ціни від 17 червня, у якому вказано вартість технічних умов на відключення від централізованої системи гарячого водопостачання житлового будинку (*інформація з обмеженим доступом*) в м. Рівне у розмірі 4 088,00 грн.

(101) В свою чергу, ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) не погодилося з вартістю Технічних умов та підготувало Протокол розбіжностей № 1 від 01 липня 2021 до проєкту договору (*інформація з обмеженим доступом*) від 17 червня 2021 про надання послуг з видачі технічних умов, а саме:

«...в пункті 3. Порядок розрахунків замінити підпункт 3.1 та 3.2 на таку редакцію:

При визначенні розміру договірної ціни враховуються як матеріали надані Замовником для зменшення трудозатрат Виконавця так і час трудозатрат Замовника при погодженні Договору та подачі заявки.

Прошу прийняти до уваги що Замовник при подачі заявки провів попередні узгодження з персоналом ТзОВ «Рівнетеплоенерго» по точці відключення в ТК № 20 та надав графічні матеріали чим набагато зменшив трудозатрати Виконавця.

В пункті 4. Відповідальність сторін – забрати слова в підпункті 4.1 / або після повного погашення заборгованості за надані послуги з тепlopостачання. (Так як видно монопольну ознаку економічного тиску на Замовника Виконавцем). Замовник не перебував раніше в договірних стосунках з Виконавцем і не має заборгованості перед Виконавцем».

(102) ТОВ «Рівнетеплоенерго» не прийняло до уваги наданий ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) протокол розбіжностей від 01.07.2021 № 1 до Договору № (*інформація з обмеженим доступом*), мотивуючи відмову тим, що договірна ціна на виконання робіт з підготовки та видачі технічних умов на відключення визначається відповідно до затвердженого розрахунку (калькуляції), на підставі посадових окладів та кількості людино-годин осіб, що беруть участь в підготовці технічних умов та у

вигляді «Протоколу погодження договірної ціни» є додатком № 1 до договору (лист Товариства до ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) № 01-03/1550/1553 від 15.07.2021).

- (103) Беручи до уваги інформацію Мінрегіонбуду, надану листом від 04.11.2021 № 7/11/16687-21 (вх. від 05.11.2021 № 63-01/693К), що законодавством не передбачено порядок встановлення вартості видачі технічних умов на відключення від системи централізованого постачання гарячої води, така поведінка ТОВ «Рівнетеплоенерго» свідчить про нав'язування вартості послуг з видачі технічних умов на відключення від мереж постачання гарячої води.
- (104) Оскільки, Товариство відмовило ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) в проханні змінити умови проєкту договору про надання послуг з видачі технічних умов (*інформація з обмеженим доступом*) від 17 червня 2021, ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) звернулося із заявою до Відділення за захистом своїх прав.
- (105) В рамках розгляду цієї справи встановлено, що при наданні послуг з видачі технічних умов ТОВ «Рівнетеплоенерго» до розрахунку на відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання будівлі включено вартість за статтями витрат, які фактично Товариство не надавало ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) з огляду на наступне.
- (106) Щодо включення ТОВ «Рівнетеплоенерго» у Розрахунок витрат основної заробітної плати на виконання робіт за статтею: «Розрахунок вартості, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, виписки рахунку на оплату» у розмірі 120,71 грн, слід зазначити, що Товариство фактично не проводило розрахунок вартості, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, оскільки:
- вартість технічних умов розрахована ще до моменту звернення споживачів, що мають намір замовити послугу з надання технічних умов, тому Товариство не несе витрат часу і залучення фахівців для цього розрахунку;
  - типовий договір про надання послуг з видачі технічних умов, затверджений додатком 2 до наказу ТОВ «Рівнетеплоенерго» від 02.08.2019 № 291, тобто, Товариством фактично не розробляється договір, а лише вписується номер та дата договору;
  - типовий протокол погодження договірної ціни, розроблений та затверджений додатком 3 до наказу ТОВ «Рівнетеплоенерго» від 02.08.2019 № 291.
- (107) Щодо включення у Розрахунок витрат основної заробітної плати на виконання робіт за статтею: «Вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов» у розмірі 382,92 грн, варто зазначити наступне:
- Пунктом 8 Правил № 630 було встановлено, що послуги надаються споживачеві згідно з договором, що оформлюється на підставі типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.
  - Пунктом 4 Правил №1182 передбачено, що послуга надається споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуги, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги», та вимогами цих Правил.
  - Відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», публічні договори приєднання з індивідуальними споживачами у багатоквартирному будинку вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування їх текстів на сайті органу місцевого самоврядування або виконавця послуг, співвласники багатоквартирного будинку не уклали інший договір з

виконавцем комунальних послуг. Із власником індивідуального будинку такий договір вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору він не відмовився від послуги.

- Згідно із роз'ясненнями Мінрегіону, опублікованими 08 вересня 2021 року на єдиному веб-порталі органів виконавчої влади України (за посиланням <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-onoviv-pravila-nadannya-poslug-z-postachannya-terpla-ta-garyachoyi-vodi>), для переходу на нові договори чинним споживачам не потрібно надавати жодної додаткової інформації або робити щось додатково.
- Як зазначалося вище, вимога ТОВ «Рівнетеплоенерго» щодо обов'язкового погашення заборгованості всіма споживачами будинку за надані послуги з централізованого гарячого водопостачання, а тим більше повного погашення заборгованості за надані послуги теплопостачання перед розглядом та погодженням проектною документацією на відключення будинку від систем (мереж) постачання гарячої води є неправомірною, а відтак витрати на оплату працівників ТОВ «Рівнетеплоенерго» у розрахунку (калькуляції) щодо уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов є безпідставними.

- (108) Отже, включення у Розрахунок витрат основної заробітної плати на виконання робіт за статтею: *«Вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов»* у розмірі 382,92 грн призвело до необґрунтованого завищення вартості послуг з видачі технічних умов на відключення від системи централізованого постачання гарячої води.
- (109) Щодо включення у Розрахунок витрат на додаткову заробітну плату у розмірі 571,29 грн, варто зазначити, що ТОВ «Рівнетеплоенерго» не вказує, за надання яких саме робіт здійснюється нарахування додаткової заробітної плати, що свідчить про необґрунтоване включення витрат у цей Розрахунок.
- (110) Така поведінка притаманна суб'єкту господарювання, що має монопольну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.
- (111) Зазначені дії ТОВ «Рівнетеплоенерго» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з постачання гарячої води, адже у такому випадку споживачі послуги з постачання гарячої води в межах м. Рівне, де розташовані теплопостачальні мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) мали б можливість обирати між кількома виконавцями таких послуг, а у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця цих послуг.
- (112) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо отримання таких послуг, інакше, ніж у ТОВ «Рівнетеплоенерго», вищенаведені дії призвели до настання негативних наслідків для споживачів, зокрема, через встановлення необґрунтованих вимог та завищеної вартості послуг споживачі будинку (*інформація з обмеженим доступом*) у м. Рівне більше двох років, при наявності дозволу міжвідомчої комісії, не мають змоги відключитися від мереж (систем) постачання гарячої води.

5. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (113) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або

реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (114) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (115) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (116) Дії ТОВ «Рівнетеплоенерго», які полягають у встановленні споживачам при відключенні будинку від систем (мереж) постачання гарячої води обов'язкової умови щодо погашення заборгованості всіма споживачами будинку за послуги з постачання гарячої води та послуги з централізованого тепlopостачання, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання гарячої води в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (117) Дії ТОВ «Рівнетеплоенерго», які полягають у включенні до розрахунку відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання будівлі, економічно необґрунтованих статей затрат на виконання робіт: «Розрахунок вартості, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, виписки рахунку на оплату», «Вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов» та затрат на додаткову заробітну плату, які Товариство фактично не несе при наданні послуг з видачі технічних умов на відключення будинку від систем (мереж) постачання гарячої води є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання гарячої води в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (118) На Подання з попередніми висновками у Справі, яке було надіслано Відповідачу листом від 08.12.2023 № 63-02/2908, ТОВ «Рівнетеплоенерго» надало свої заперечення та міркування листом від 15.12.2023 № 03-05/2671 (вх. № 63-01/2246 від 18.12.2023).
- (119) Як свідчать заперечення на Подання з попередніми висновками у Справі, ТОВ «Рівнетеплоенерго» з висновками про порушення ним законодавства про захист економічної конкуренції не згодне, з огляду на наступне.
- (120) Товариство наголошує, що: *«Поведінка суб'єкта природної монополії - ТОВ «Рівнетеплоенерго» щодо встановлення умов обов'язкового погашення заборгованості за надані послуги тепlopостачання, при видачі технічних умов на відключення від мереж, зумовлена виключними обставинами, що не залежать від волі монополіста, але здійснені з метою недопущення більшої шкоди чи порушення прав споживачів»* (мовою оригіналу) – тобто, ТОВ «Рівнетеплоенерго» зазначене порушення не визнає.
- (121) Крім того, на думку ТОВ «Рівнетеплоенерго»: *«Як вбачається із Подання, підставою для порушення справи про порушення ТОВ «Рівнетеплоенерго» вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» стало звернення голови ОСББ (інформація з обмеженим доступом), з питань видачі технічних умов на від'єднання будинку*

(інформація з обмеженим доступом) в м. Рівному від системи гарячого водопостачання. Варто зауважити, що запитовані технічні умови ТОВ «Рівнетеплоенерго» були видані 24.06.2021 року, у відповідності до чинних норм та правил на той час (копія міститься в матеріалах справи)» (мовою оригіналу), - тобто, ТОВ «Рівнетеплоенерго» зазначене порушення також не визнає.

- (122) Вищевказані заперечення ТОВ «Рівнетеплоенерго» не можуть бути взяті до уваги, з огляду на наступне.
- (123) Твердження ТОВ «Рівнетеплоенерго» стосовно того, що встановлення умови обов'язкового погашення заборгованості за надані послуги теплопостачання, при видачі технічних умов на відключення від мереж постачання гарячої води, здійснені з метою недопущення більшої шкоди чи порушення прав споживачів, не може бути взяте до уваги, оскільки, встановлення обов'язкової умови щодо погашення заборгованості всіма споживачами будинку за послуги з постачання гарячої води та послуги з централізованого теплопостачання, яка не передбачена чинним законодавством України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання гарячої води в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (124) Оскільки ТОВ «Рівнетеплоенерго» займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання гарячої води в територіальних межах м. Рівне, де розташовані мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) із часткою 100 відсотків, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента, Товариство має змогу самостійно визначати умови надання послуг з постачання гарячої води в територіальних межах м. Рівне. Отже, твердження Відповідача, що встановлення умови обов'язкового погашення заборгованості за надані послуги теплопостачання, при видачі технічних умов на відключення від мереж постачання гарячої води зумовлено виключними обставинами, що не залежать від волі монополіста, не відповідає дійсності.
- (125) Крім того, далі за текстом вищевказаного листа Товариства, зазначено, що на виконання розпорядження адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету № 63/164-рп/к у справі № 63/9-02-148-2021, ТОВ «Рівнетеплоенерго» видано наказ № 62/1 від 01.02.2022 року, згідно з яким було виключено з умов договору про надання послуг з видачі технічних умов на відключення зобов'язання про погашення заборгованості за послуги теплопостачання.
- (126) Отже, встановлена ТОВ «Рівнетеплоенерго» у Договорі *(інформація з обмеженим доступом)* та технічних умовах на відключення від мереж постачання гарячої води житлового будинку *(інформація з обмеженим доступом)* у м. Рівне вимога щодо обов'язкового погашення заборгованості всіма споживачами будинку за надані послуги з постачання гарячої води та послуги з теплопостачання є неправомірною.
- (127) Щодо твердження Товариства, що для ОСББ *(інформація з обмеженим доступом)* технічні умови ТОВ «Рівнетеплоенерго» були видані 24.06.2021 року, у відповідності до чинних норм та правил на той час, воно не може бути взяте до уваги, оскільки Відділенням встановлено, що законодавством не передбачено ні порядку надання (видачі) технічних умов на відключення від системи централізованого постачання гарячої води, ні порядку встановлення їх вартості (як станом на день видачі технічних умов споживачу, так і станом на час розгляду Справи).

- (128) Крім того, далі за текстом вищевказаного листа Товариства, зазначено, що на виконання розпорядження адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету № 63/164-рп/к у справі № 63/9-02-148-2021, ТОВ «Рівнетеплоенерго» видано наказ № 62/1 від 01.02.2022 року, згідно з яким *переглянута калькуляція вартості надання послуг з видачі технічних умов*.
- (129) Отже, дії ТОВ «Рівнетеплоенерго», які полягають у включенні до розрахунку відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання будівлі, економічно необґрунтованих статей затрат на виконання робіт: «Розрахунок вартості, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, виписки рахунку на оплату», «Вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов» та затрат на додаткову заробітну плату, які Товариство фактично не несе при наданні послуг з видачі технічних умов на відключення будинку від систем (мереж) постачання гарячої води, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (130) Варто зазначити, що жодних змін до Договору (*інформація з обмеженим доступом*) та технічних умов на відключення від мереж постачання гарячої води житлового будинку (*інформація з обмеженим доступом*) у м. Рівне, ТОВ «Рівнетеплоенерго» внесено не було: зокрема, чинними залишаються вимоги щодо обов'язкового погашення заборгованості всіма споживачами будинку за надані послуги з постачання гарячої води (міститься в технічних умовах) та вимога щодо повного погашення заборгованості за надані послуги теплопостачання (міститься в Договорі (*інформація з обмеженим доступом*)), які є неправомірними.
- (131) Також вартість вказаних технічних умов на відключення від мереж постачання гарячої води житлового будинку (*інформація з обмеженим доступом*) у м. Рівне залишилася незмінною, тобто містить економічно необґрунтовані статті затрат на виконання робіт: «Розрахунок вартості, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, виписки рахунку на оплату», «Вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов» та затрат на додаткову заробітну плату, які Товариство фактично не несе при наданні послуг з видачі технічних умов на відключення будинку від систем (мереж) постачання гарячої води.
- (132) Таким чином, суб'єкт господарювання, діяльність якого відноситься до сфери природних монополій та займає монополієне становище на ринку, не має права вчиняти будь-які дії, які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, зокрема, встановлювати у технічних умовах на відключення від мереж постачання гарячої води вимоги, які потребують понесення додаткових та необґрунтованих витрат.
- (133) ОСББ (*інформація з обмеженим доступом*) будь-яких міркувань та заперечень на Подання про попередні висновки у Справі не надало.

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

- (134) Таким чином, матеріалами та доказами, зібраними у Справі, доведено, а Відповідачем не спростовано висновок про те, що ТОВ «Рівнетеплоенерго» у період з 01.05.2021 по 20.12.2023 займало монополієне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання гарячої води в територіальних межах м. Рівне, де розташовані мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) із часткою 100 відсотків, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента, своїми діями, що полягають:

- у встановленні споживачам при відключенні будинку від систем (мереж) постачання гарячої води обов'язкової умови щодо погашення заборгованості всіма споживачами будинку за послуги з постачання гарячої води та послуги з централізованого тепlopостачання,
- у включенні до розрахунку відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання будівлі, економічно необґрунтованих статей затрат на виконання робіт: «Розрахунок вартості, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, виписки рахунку на оплату», «Вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов» та затрат на додаткову заробітну плату, які Товариство фактично не несе при наданні послуг з видачі технічних умов на відключення будинку від систем (мереж) постачання гарячої води,

вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (135) Відповідно до листа від 15.12.2023 № 03-05/2671 (вх. № 63-01/2246 від 18.12.2023) ТОВ «Рівнетеплоенерго» порушення не припинені.
- (136) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

8. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (137) Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства, яке передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, на суб'єкта господарювання накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (138) При визначенні розміру штрафу пропонуємо врахувати:
- тривалість вчинення порушення (більше трьох років);
  - порушення законодавства про захист економічної конкуренції Відповідачем не визнані;
  - порушення не припинені;
  - ТОВ «Рівнетеплоенерго» є підприємством критичної інфраструктури в Рівненській області.
- (139) Відповідно до копії форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», дохід ТОВ «Рівнетеплоенерго» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік становив (*інформація з обмеженим доступом*).

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*) у період з 01.05.2021 по 20.12.2023 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання гарячої води в територіальних межах м. Рівне, де розташовані мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) із часткою 100 відсотків, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.

2. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*), які полягають у встановленні споживачам при відключенні будинку від систем (мереж) постачання гарячої води обов'язкової умови щодо погашення заборгованості всіма споживачами будинку за послуги з постачання гарячої води та послуги з централізованого тепlopостачання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання гарячої води в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вчинення порушення, вказаного в пункті 2 резолютивної частини рішення, накладити на товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*) штраф у розмірі 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*), які полягають у включенні до розрахунку відключення від централізованої системи централізованого гарячого водопостачання будівлі, економічно необґрунтованих статей затрат на виконання робіт: «Розрахунок вартості, складання договору, протоколу погодження договірної ціни, виписки рахунку на оплату», «Вивчення умов договору на постачання теплової енергії та уточнення наявності заборгованості будинку (квартири) за спожиті енергоносії (опалення та гаряча вода) на час видачі технічних умов» та затрат на додаткову заробітну плату, які Товариство фактично не несе при наданні послуг з видачі технічних умов на відключення будинку від систем (мереж) постачання гарячої води, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання гарячої води в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинення порушення, вказаного в пункті 4 резолютивної частини рішення, накладити на товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*) штраф у розмірі 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

6. Зобов'язати товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (*інформація з обмеженим доступом*) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначені в пунктах 2 та 4 резолютивної частини рішення у двомісячний термін, про що повідомити Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України з наданням підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає оплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова Колегії,
голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ